ו רש״י שם וְרַבֵּנוּ מָנוֹחַ. ז הָרא״ש שם (פ״ג סי׳ י״ב). ח תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן (סי׳ לג). ט הָאגוּר (סי׳ ש״ח) (לְדַעַת מַהֲרִ״י מולין).

[ו]וַאֲפִלּוּ רוֹאֵהוּ (י) **בְּיַד חֲבֵרוֹ * אוֹ עַל הָאֵילָן,** [ז]**וְנֶהֱגוּ שֶׁלֹּא לְבָרֵךְ** (יא) **עַד שָׁעָה** (ו) **אֲכִילָה.** הַגָּהָה: וּמִי שֶׁבֵּרַךְ בְּשָׁעַת רְאִיָּה לֹא (ז) הִפְסִיד (טור). וְאֵין לְבָרֵךְ (יב) עַד שֶׁנִּגְמַר תַּשְׁלוּם גְּדוּל הַפֵּרִי (תשובת רשב״א סי׳ [ס״ו] סימן ר״נ וכל בו (סי׳ פ״ו)). וְאִם לֹא בֵּרַךְ בְּרָאִיָּה רִאשׁוֹנָה יָכוֹל לְבָרֵךְ (מ) (יג) בְּרָאִיָּה שְׁנִיָּה (אגור (סי׳ ש״ם)): **ד [ח]אִם בֵּרַךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ עַל שִׁירְזָא״ש,** (יד) **כְּשֶׁיֹּאכַל גִּינְדָא״ש חוֹזֵר וּמְבָרֵךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ.** הַגָּהָה: וְהֵם כִּשְׁנֵי מִינֵי גַּדְגְּדָנְיוֹת, כְּגוֹן וַוינְקְשִׁי״ל (ט) וְקִירְשְׁ״ן, וְכָל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה: **ה [ט]אִם בֵּרַךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ עַל עֲנָבִים, כְּשֶׁיֹּאכַל יַיִן חָדָשׁ** (טו) **אֵינוֹ חוֹזֵר**

בְּאֵר הֵיטֵב

(י) **אֲכִילָה.** בְּרָכַת הַפֵּרִי יְקֻדִּים לְשֶׁהֶחֱיָנוּ. הִלְכוֹת קְטַנּוֹת חֵלֶק א׳ סִימָן רל״ו: (יא) **הַפְסִיד.** הַסּוּמָא מְבָרֵךְ גַּם כֵּן עַל הָרְאִיָּה, כֵּיוָן שֶׁהֵם בְּרָאִיָּה אַצֶּל אֲחֵרִים. שְׁבוּת יַעֲקֹב חֵלֶק ב׳ סִימָן ל״ח. וְהַמְחַבֵּר יֵד אַהֲרֹן (הגה״ט) חוֹלֵק עָלָיו וּפָסַק דְּיָכוֹל לְבָרֵךְ בִּשְׁעַת אֲכִילָה, וְכֵן כָּתַב הַסַּמַ״ק (מצוה קנא, ברכות בקשות והודאות) דְּמִי שֶׁאֵינוֹ נֶהֱנֶה בִּרְאִיָּתוֹ רַק בַּאֲכִילָתוֹ מְבָרֵךְ בַּאֲכִילָתוֹ, עַיֵּן שָׁם. עַל פֵּרוֹת הַמֻּרְכָּבִים מִין בְּשֶׁאֵינוֹ מִינוֹ אֵין מְבָרְכִים עַל הָרְאִיָּה. הִלְכוֹת קְטַנּוֹת חֵלֶק א׳ סִימָן ס׳: (מ) **בְּרָאִיָּה שְׁנִיָּה.** הָרֹב רַבֵּינוּ מָנוֹחַ (הוד״ד בב״י ד״ה הרואה פרי) וּסְמַ״ק (הוד״ד בשו״ת מהרי״ל סי׳ קמג, ע״י״ש) כָּתְבוּ שֶׁאֵין מְבָרֵךְ, וְהוּא הַדִּין לְדִידָן אִם לֹא בֵּרַךְ בְּשָׁעַת אֲכִילָה אֵינוֹ חוֹזֵר וּמְבָרֵךְ גַּם אִם יֵחָזֵר לֶאֱכֹל מַאוֹתוֹ פְּרִי, וְכָל שֵׁכֵן שֶׁלֹּא יְבָרֵךְ עַל אוֹתָהּ אֲכִילָה עַצְמָהּ בְּעוֹד שֶׁלֹּא נִתְעַכֵּל הַפֵּרִי. הָרַדְבַּ״ז חֵלֶק א׳ סִימָן (ק״ל) [שי״ט], וְכֵן כָּתַב בַּהֲלָכוֹת קְטַנּוֹת חֵלֶק א׳ סִימָן ר״ל. אִם בֵּרַךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ קֹדֶם שֶׁנִּגְמַר הַפֵּרִי, חוֹזֵר וּמְבָרֵךְ כְּשֶׁנִּגְמַר הַפֵּרִי, עַיֵּן בֵּית יוֹסֵף (ד״ה כתב הרשב״א). וּכְשֶׁהִגִּיעַ לְפוֹל הַלֶּבֶן מְבָרֵךְ עָלָיו. הָרַדְבַּ״ז (ח״ד סי׳ מג), עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ח): ד (ט) **וְקִירְשְׁ״ן.** אֲפִלּוּ אֵין חֲלוּקִין בְּשִׁמָּן אִם חֲלוּקִין בְּטַעְמָן כְּגוֹן תְּאֵנִים לְבָנִים וּתְאֵנִים שְׁחוֹרִים שְׁנֵי מִינִים הֵן. לְבוּשׁ. וְכֵן כָּתַב בְּתְשׁוּבַת מַהֲרִ״ל סִימָן (קל״ה) [קכ״ז] דַּאֲפִלּוּ שְׁנֵי מִינִים אֲגָסִים וְתַפּוּחִים אוֹ אֲגוֹזִים מְבָרְכִין. וּמַשֶּׁה מֹשֶׁה (סי׳ שס) כָּתַב בְּשֵׁם סֵפֶר חֲסִידִים (סי׳ תתמח) אֲפִלּוּ יֵשׁ לָהֶם טַעַם אֶחָד כְּגוֹן אֲדָמוֹת וּשְׁחוֹרוֹת, וְכֵן פָּסַק בִּתְשׁוּבַת שְׁבוּת יַעֲקֹב חֵלֶק ב׳ סִימָן ל״ז דְּיֵשׁ לְבָרֵךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ

בֵּאוּר הֲלָכָה

נָאוֹת אַף עַל הַמִּמְזֵר יְבָרֵךְ, וְאֵין לְךָ הַרְכָּבָה פְּסוּלָה יוֹתֵר מִפְּנֵי עַיִן שָׁם:

*** אוֹ עַל הָאִילָן. נִרְאֶה דְּאַף אִם רוֹאֶה בְּשַׁבָּת שֶׁאֵין יָכוֹל לְתָלְשׁוֹ וְלֶאֱכֹלוֹ אֲפִלּוּ הָכִי יְבָרֵךְ,** דְּכֻלָּהּ כְּבָר נִגְמַר הַפֵּרִי אֶלָּא דְּאֲרִיָּה הוּא דְּרַבִּיעַ עָלָהּ. וְעַיֵּן בְּסִימָן רכ״ג (ס״ג) בְּחִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אִיגֶּר בְּמַה שֶּׁכָּתַב לְעִנְיַן בָּנָה בַּיִת חָדָשׁ כְּשֶׁעֲדַיִן לֹא קָבַע מְזוּזָה וּבְמַה שֶּׁכָּתְבְנוּ שָׁם (שעה״צ ס״ק כא):

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

שֶׁהֶחֱיָנוּ. וְאֵינָהּ (י) אֶלָּא רְשׁוּת, דְּאִי לֹא מְבָרֵךְ לֹא מְיַעֲנֵשׁ, וּמִכָּל מָקוֹם רָאוּי לְזַהֵר שֶׁלֹּא לְבַטְּלָהּ רַבָּה (סק״ו) [אֲלִיָּה רַבָּה] עַיֵּן שָׁם]: (י) **בְּיַד חֲבֵרוֹ.** דְּעִקָּרָהּ נִתְקַן עַל שִׁמְחַת הַלֵּב שֶׁמִּשַּׂמֵּחַ עַל צְמִיחַת פְּרִי חָדָשׁ: (יא) **עַד שָׁעָה אֲכִילָה.** דְּמִי שֶׁאֵין לִבּוֹ שָׂמֵחַ בִּרְאִיָּתוֹ (י״ח) רַק בַּאֲכִילָתוֹ, לְכֻלֵּי עָלְמָא מְבָרֵךְ רַק אַאֲכִילָתוֹ, וּלְכָךְ נָהֲגוּ תָּמִיד בָּזֶה מָשׁוֹם לֹא פְלוּג. וְעַיֵּן בִּפְרִי מְגָדִים (א״א סק״ז) שֶׁכָּתַב דִּלְכַתְּחִלָּה

(יב) נָכוֹן לְבָרֵךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ קֹדֶם, וְאַחַר כָּךְ יְבָרֵךְ בְּרָכָה הָרְאוּיָה לָהּ, וְהוּא הַדִּין אִם טוֹעֵם מֵעֵט וְאַחַר כָּךְ מְבָרֵךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ אִפְשָׁר דְּגַם זֶה טוֹב, וּבְדִיעֲבַד אִם בֵּרַךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ אַחַר הַבְּרָכָה שֶׁבֵּרַךְ עַל הָאֲכִילָה קֹדֶם שֶׁהִתְחִיל לִטְעֹם, גַּם כֵּן אֵין זֶה הֶפְסֵק, עַיֵּן שָׁם: (יב) **עַד שֶׁנִּגְמַר וְכוּ׳.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּאַף דְּלְעִנְיַן בְּרָכָה עַל הַפֵּרִי קַיְימָא לַן בְּסִימָן ר״ב סָעִיף ב׳ דִּמְבָרְכִין [בַּגִּפָּנִים] בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ מִשֶּׁהִגִּיעוּ לִשְׁעוּר פּוֹל הַלָּבָן, וּבִשְׁאָר כָּל הָאֵילָנוֹת מִשֶּׁיּוֹצִיאוּ פְּרִי שֶׁהוּא רָאוּי לֶאֱכֹל עַל יְדֵי הַדְּחָק, הָכָא לְעִנְיַן שֶׁהֶחֱיָנוּ אֵין לְבָרֵךְ עַד שֶׁיִּהְיֶה נִגְמָר תַּשְׁלוּם גְּדוּלּוֹ שֶׁיִּהְיֶה טוֹב לְמַאֲכָל, (יג) וַאֲפִלּוּ בְּדִיעֲבַד אִם בֵּרַךְ מִקֹּדֶם שֶׁנִּגְמַר בִּרְכָתוֹ הִיא לְבַטָּלָה. וְעַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ח) שֶׁהֵבִיא דְּדַעַת הָרַדְבַּ״ז (ח״ד סי׳ מג) הוּא דְּכְשֶׁהִגִּיעַ לְפוֹל הַלָּבָן [וּמִסְתָּמָא הוּא הַדִּין בְּשֶׁאָר כָּל הָאֵילָנוֹת מִשֶּׁיּוֹצִיאוּ פְּרִיָן] כֵּיוָן שֶׁמְּבָרֵךְ עֲלֵיהֶן בְּרָכָתוֹ הָרְאוּי לוֹ כְּשֶׁאוֹכְלוֹ, יוּכַל גַּם כֵּן לְבָרֵךְ עֲלֵיהֶן שֶׁהֶחֱיָנוּ, (יד) וּלְעִנְיַן דִּיעֲבַד יֵשׁ לִסְמֹךְ עָלָיו שֶׁלֹּא לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ: (יג) **בְּרָאִיָּה שְׁנִיָּה.** הַרַבִּי (טו) אֲנַן נָהֲגִינַן דְּאֵין מְבָרְכִין עַד שֶׁעַת אֲכִילָה אַף שֶׁרָאָה כַּמָּה פְּעָמִים מִקֹּדֶם. וְאִם לֹא בֵּרַךְ בִּשְׁעַת אֲכִילָה רִאשׁוֹנָה א]שוב לֹא יְבָרֵךְ עַל אֲכִילָה שְׁנִיָּה, וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁלֹּא יְבָרֵךְ עַל אוֹתָהּ אֲכִילָה עַצְמָהּ אַף שֶׁעֲדַיִן לֹא נִתְעַכֵּל הַפֵּרִי [אַחֲרוֹנִים]: ד (יד) **כְּשֶׁיֹּאכַל גִּינְדָא״ש וְכוּ׳.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר אַף עַל פִּי שֶׁכְּלָם נִכְנָסִים תַּחַת סוּג מִין אֶחָד, מִכָּל מָקוֹם כְּשֶׁנֵּי מִינִים הֵם לְעִנְיַן בְּרָכַת זְמַן, כִּי שְׁתֵּי שְׂמָחוֹת הֵן. וְעַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״י) וּבִשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים שֶׁכָּתְבוּ דַּאֲפִלּוּ אִם אֵין חֲלוּקִין בְּשִׁמָּן אִם חֲלוּקִין בְּטַעְמָן, כְּגוֹן תְּאֵנִים לְבָנִים וּתְאֵנִים שְׁחוֹרִים, שְׁנֵי מִינִים הֵן לָזֶה, וְצָרִיךְ לְבָרֵךְ עַל כָּל אֶחָד שֶׁהֶחֱיָנוּ. בִּרְכַּת שֶׁהֶחֱיָנוּ (טז) כְּשֶׁאֵין בָּאִין לְפָנָיו בְּבַת אַחַת, (יז) וְכֵן שְׁנֵי מִינֵי אַגָּסִים אוֹ תַּפּוּחִים אוֹ אֱגוֹזִים גַּם כֵּן צָרִיךְ לְבָרֵךְ עַל כָּל אֶחָד שֶׁהֶחֱיָנוּ. [וּבְבַאוּר הַגְּרָ״א מְפֻקָּפָק בְּכָל זֶה וְדָחָה רְאָיוֹתֵיהֶן, וּמִשְׁמַע שֶׁדַּעְתּוֹ דְּכֵיוָן שֶׁבְּעָצָם הוּא מִין אֶחָד דַּי בְּמַה שֶּׁבֵּרַךְ בְּפַעַם רִאשׁוֹנָה, וְכֵן בְּסַפָּר מֹר וּקְצִיעָה הֲבִיא בְּשֵׁם אֲבִיו הַחָכָם צְבִי גַּם כֵּן כְּעִין זֶה מִמֵּשׁ, אֲמְנָם לְבִסּוֹף מְצַדֵּד שֶׁם דְּאַף דִּבְאֻמָּת לִשְׁאָרֵי עִנְיָנִים נִקְרָאִין מִין אֶחָד, כָּל פְּנִים שֶׁלֹּא לְחַזֵּר וּלְבָרֵךְ: (יג) אַלִּיָּה רַבָּה (סק״ח) וּפְרִי מְגָדִים (א״א סק״ח) לְדַעַת הָרַמְ״א, וְיִשְׁבוּ בָּזֶה מַה שֶּׁחִדֵּשׁ הָרַמְ״א עַל הָא דְּסָעִיף ז׳ לְקַמָּן, דְּקָא מְשַׁמַע לַן דְּהוּא לְעִנְיַנֵי בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה: (יד) כֵּן נִרְאֶה לִי דִּבְלָאו הָכִי בִּרְכַּת שֶׁהֶחֱיָנוּ הוּא רִשׁוּת: (טו) הַגְּרָ״א בְּשֵׁם מַהֲרִי״ל (בשו״ת) וְהוּא בְּסִימָן קמ״ג [וְהִנֵּה לְכְאוֹרָה מְשַׁמַע מִזֶּה דְּלְעִנְיַן אֲכִילָה לְכֻלֵּי עָלְמָא אִם לֹא בֵּרַךְ פַּעַם רִאשׁוֹנָה כְּשֶׁאָכַל אֵינוֹ מְבָרֵךְ בְּפַעַם שְׁנִיָּה, אֲבָל בָּאֱמֶת זֶה אֵינוֹ, דִּלְמַהֲרִי״ל אֲפִלּוּ לְעִנְיַן אֲכִילָה מְבָרֵךְ בְּפַעַם שְׁנִיָּה אִם עֲדַיִן לִבּוֹ שָׂמֵחַ מֵחִדּוּשׁ הַפֵּרִי, דַּהֲרֵי הַמַּהֲרִי״ל בְּסִימָן קמ״ג הַשִּׁיג עַל שְׁאֵלַת הַשּׁוֹאֵל בְּסִימָן קל״ו שֶׁשְּׁאָלוֹ לְעִנְיַן אֲכִילָה עַיֵּן שָׁם, אַף אֲנִי חוֹשְׁשִׁין לְדַעַת הָרַדְבַּ״ז עַל אוֹתָהּ אֲכִילָה עַצְמָהּ בְּעוֹד שֶׁלֹּא נִתְעַכֵּל הַפֵּרִי. הָרַדְבַּ״ז חֵלֶק א׳ סִימָן רל״ו: (ז) **הַפְסִיד.** הַסּוּמָא מְבָרֵךְ גַּם כֵּן עַל הָרְאִיָּה, כֵּיוָן שֶׁהֵם בִּרְאִיָּה אַצֶּל אֲחֵרִים. שְׁבוּת יַעֲקֹב חֵלֶק ב׳ סִימָן ל״ח. וְהַמְחַבֵּר יֵד אַהֲרֹן (הגה״ט) חוֹלֵק עָלָיו וּפָסַק דְּיָכוֹל לְבָרֵךְ בִּשְׁעַת אֲכִילָה, וְכֵן כָּתַב הַסַּמַ״ק (מצוה קנא, ברכות בקשות והודאות) דְּמִי שֶׁאֵינוֹ נֶהֱנֶה בִּרְאִיָּתוֹ רַק בַּאֲכִילָתוֹ מְבָרֵךְ בַּאֲכִילָתוֹ, עַיֵּן שָׁם. עַל פֵּרוֹת הַמֻּרְכָּבִים מִין בְּשֶׁאֵינוֹ מִינוֹ אֵין מְבָרְכִים עַל הָרְאִיָּה. הִלְכוֹת קְטַנּוֹת חֵלֶק א׳ סִימָן ס׳: (ח) **אִם בֵּרַךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ עַל שִׁירְזָא״ש.** הַיְנוּ שֶׁאֲכָלָן בְּלֹא כַּוָּנָה לִפְטֹר בָּהֶן וְאַחַר כָּךְ אָכַל פֵּרוֹת אֲחֵרִים וְנִתְכַּוֵּן לִפְטֹר בָּהֶן בְּרָכָה זוֹ, אֵין יוֹצֵא בְּזֶה, וְכֵן כָּתַב בְּשֵׁם מַהֲרִי״ל (הוד״ד בב״י ד״ה הרואה פרי) וּסְמַ״ק (הוד״ד בשו״ת מהרי״ל סי׳ קמג, ע״י״ש) כָּתְבוּ שֶׁאֵין מְבָרֵךְ, וְהוּא הַדִּין לְדִידָן אִם לֹא בֵּרַךְ בִּשְׁעַת אֲכִילָה אֵינוֹ חוֹזֵר וּמְבָרֵךְ גַּם אִם יֵחָזֵר לֶאֱכֹל מַאוֹתוֹ פְּרִי, וְכָל שֵׁכֵן שֶׁלֹּא יְבָרֵךְ

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וּבְסִדּוּר בִּרְכַּת הַנֶּהֱנִין (שם הי״ג) כָּתוּב: אִם לֹא בֵּירַךְ בְּרִאיָה רִאשׁוֹנָה אוֹ בַּאֲכִילָה הָרִאשׁוֹנָה יֵשׁ לְבָרֵךְ עַל הָרִאיָה הַשְׁנִיָה אוֹ עַל הָאֲכִילָה הַשְׁנִיָה בְּלֹא שֵׁם וּמַלְכוּת. **ב]** וּבְסִדּוּר בִּרְכַּת הַנֶּהֱנִין (שם הי״ד) כָּתוּב כְּהַמַּג״א.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

(י) וּמְבָרֵךְ: ו 'פְּרִי (טז) שֶׁאֵינוֹ מִתְחַדֵּשׁ (יז) מְשָׁנָה לְשָׁנָה, אֲפִלּוּ אִם יֵשׁ יָמִים רַבִּים שֶׁלֹּא אָכַל מִמֶּנּוּ אֵינוֹ מְבָרֵךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ. הַגָּה: פְּרִי שֶׁמִּתְחַדֵּשׁ (יח) שֶׁתֵּי פְּעָמִים בַּשָּׁנָה, (יט) מְבָרְכִין עָלָיו שֶׁהֶחֱיָנוּ (בית יוסף (ד"ה ומ"ש רמינו)), אֲבָל שֶׁאֵין לוֹ זְמַן קָבוּעַ לְגִדּוּלוֹ, אֵין מְבָרְכִין עָלָיו (בית יוסף (סה) בשם הר"ר מנוח), לָכֵן אֵין מְבָרְכִין שֶׁהֶחֱיָנוּ עַל (יג) יָרָק חָדָשׁ, (יח) דְּעוֹמֵד כָּל הַשָּׁנָה בַּקַּרְקַע (מהרי"ל) [מהר"י וויל] (חי' דינין והל' סי' לט): ז כ'אֵינוֹ מְבָרֵךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ עַל הַבֹּסֶר אֶלָּא כְּשֶׁהִבְשִׁילוּ הָאֶשְׁכּוֹלוֹת עֲנָבִים, וְכֵן בְּכָל פְּרִי (יט) אַחַר גְּמָרוֹ: ח לְהָרוֹאָה פּוּשִׁי, וְגִחוֹר דְּהֵינוּ שֶׁהוּא אָדֹם הַרְבֵּה, וְהַלְוָקָן, דְּהֵינוּ שֶׁהוּא

י טוד"מ ג (משין כו הל' ברכת ההדאה והבקשה) בְּשֵׁם רַב שְׁרִירָא גָּאוֹן. כ הַרַשְׁבָּ"א בְּתְשׁוּבַת שְׁאֵלָה (ח"א סי' רח). ל בְּרָכוֹת נ"ח (ע"ב).

בַּאֵר הֵיטֵב

עַל קִרְקָ"ן שְׁחוֹרוֹת וַאֲדָמוֹת עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בִּפְנֵי עַצְמוֹ, עַיֵּן שָׁם, וּבִתְשׁוּבַת פָּנִים מְאִירוֹת (ח"א) סִימָן ו' הַקְשֶׁה עָלָיו וְהֵנִיחַ בְּצָרְיוֹ עִיּוּן עַיֵּן שָׁם, וְעַיֵּן בַּהֲלָכוֹת קְטַנּוֹת חֵלֶק (ב') [א'] סִימָן רל"א: ה (י) וּמְבָרֵךְ. וְרַבֵּנוּ"ז (סי' א' קכה) וְתִרוּמַת הַדֶּשֶׁן (סי' לג) כָּתְבוּ לְבָרֵךְ עַל הַיַּיִן חָדָשׁ. וּמִסְּפָקָא אֲנִי מוֹנֵעַ מִלֶּאֱכֹל עֲנָבִים עַד שֶׁאֲנִי שׁוֹתֶה תִּירוֹשׁ. מַהֲרִי"ל (בשו"ת סי' קכה). וְטוֹב שֶׁיְּבָרֵךְ אֶת עַצְמוֹ לְיַדֵּי חִיּוּב שֶׁהֶחֱיָנוּ מִפְּקוּם אַחֵר, כְּגוֹן עַל פְּרִי חָדָשׁ אוֹ עַל מַלְבּוּשׁ וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן, וְיָשִׂים יַיִן חָדָשׁ בְּצִדּוֹ, וּכְשֶׁיְּבָרֵךְ יְכַוֵּן לִפְטֹר גַּם אוֹתוֹ. עַמְקָ בְּרָכָה (ח"א כלל יא סי' א) וּשְׁלָ"ה (שער האותיות הל' ברכת הנהנין כלל יא סי' א).

וּמִכָּל מָקוֹם מַשְׁמַע דְּוַקָא כְּשֶׁשּׁוֹתֶה תִּירוֹשׁ, אֲבָל כְּשֶׁהוּא יַיִן אַף עַל פִּי שֶׁיּוֹדֵעַ שֶׁהוּא חָדָשׁ אֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ, מִשּׁוּם דְּאֵין נִכָּר בֵּין חָדָשׁ לְיָשָׁן. וְאִם בֵּרַךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ עַל יַיִן חָדָשׁ לְכֵלִי עַלְמָא אֵינוֹ חוֹזֵר לְבָרֵךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ עַל הָעֲנָבִים. עוֹלַת תָּמִיד (סק"ד): ו (יַ) מְשָׁנָה לְשָׁנָה. פֵּרוּשׁ דָּבָר שֶׁאֵינוֹ גִּדּוּלֵי קַרְקַע, כְּגוֹן עוֹפוֹת וְדָגִים, אֵינוֹ מְבָרֵךְ, דְּאַף עַל פִּי שֶׁהוּא לֹא אָכַל מִמֶּנּוּ יָמִים רַבִּים, אֲחֵרִים אֲכָלוּהוּ מִמֶּנּוּ. אוֹ יֵשׁ לוֹמַר שֶׁהַפְּרִי שֶׁעוֹמֵד עַל הָעֵץ יוֹתֵר מִשָּׁנָה, וְכֵן כָּתַב בְּתְשׁוּבַת שַׁעַר אֶפְרַיִם סִימָן ל"ה אֲתָרוֹג שֶׁהוּא בְּאִילָנוֹ מִשָּׁנָה לְשָׁנָה שֶׁאֵין לְבָרֵךְ עָלָיו שֶׁהֶחֱיָנוּ, וְעַיֵּן בַּהֲלָכוֹת קְטַנּוֹת (חֵלֶק ב') [חֵלֶק א'] סִימָן רל"ג [וְחֵלֶק ב'] (ן)סִימָן (רנ"ו) [רנ"ז]. עַל רֵיחַ הַמִּתְחַדֵּשׁ מִשָּׁנָה לְשָׁנָה אֲנִי מְבָרֵךְ זְמַן.

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

מִכָּל מָקוֹם הַכֹּל שְׁמִחָה אַחַת הִיא, דִּבְעֵת שֶׁרָאָה אוֹ שֶׁאָכַל הָעֲנָבִים יָדַע שֶׁהַיַּיִן יֵצֵא מֵהֶם. וְעַיֵּן בְּאַחֲרוֹנִים שֶׁהֵבִיאוּ דְּיֵשׁ אוֹמְרִים דְּמִכָּל מָקוֹם צָרִיךְ לְבָרֵךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ גַּם עַל הַיַּיִן הֶחָדָשׁ, מִשּׁוּם דְּיֵשׁ בּוֹ שִׂמְחָה יְתֵרָה מִבָּעֲנָבִים, וְעַל כֵּן טוֹב שֶׁאִם בֵּרַךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ עַל הָעֲנָבִים אַזַי כְּשֶׁיִּשְׁתֶּה יַיִן חָדָשׁ יְבָרֵךְ תְּחִלָּה שֶׁהֶחֱיָנוּ עַל אֵיזֶה מִין חָדָשׁ אוֹ עַל מַלְבּוּשׁ כְּדֵי לִפְטֹר גַּם אֶת הַיַּיִן [אֲבָל אִם בֵּרַךְ תְּחִלָּה שֶׁהֶחֱיָנוּ עַל הַיַּיִן, דַּעַת הָעוֹלַת תָּמִיד (סק"ד) דִּלְכַלַּי עָלְמָא אֵינוֹ חוֹזֵר לְבָרֵךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ עַל הָעֲנָבִים]. וְכָל זֶה דַּוְקָא כְּשֶׁשּׁוֹתֶה אֶת הַיַּיִן כְּשֶׁהוּא תִּירוֹשׁ שֶׁהוּא נִכָּר שֶׁהוּא יַיִן חָדָשׁ, אֲבָל אִם אֵינוֹ שׁוֹתֶה עַד שֶׁהוּא יַיִן, אֲפִלּוּ לֹא בֵּרַךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ עַל הָעֲנָבִים אֵינוֹ מְבָרֵךְ עָלָיו שֶׁהֶחֱיָנוּ אַף שֶׁהוּא יוֹדֵעַ שֶׁהוּא יַיִן חָדָשׁ, מִשּׁוּם דְּאֵינוֹ נִכָּר בֵּין חָדָשׁ לְיָשָׁן [אַחֲרוֹנִים]: ו (טז) שֶׁאֵינוֹ מִתְחַדֵּשׁ וְכוּ'. רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁאֲפִלּוּ בִּימוֹת הַחֹרֶף אֵינוֹ מִשְׁתַּנֶּה מִמַּרְאִיתוֹ, (יט) כְּגוֹן אֶתְרוֹג וּכְהָאי גַּוְנָא שָׁדָּר בְּאִילָנוֹ מִשָּׁנָה לְשָׁנָה, שֶׁכֵּיוָן שֶׁעוֹמֵד בְּיַרְקוּתוֹ כָּל הַשָּׁנָה אֵין הֶנְאָה נִרְגֶּשֶׁת בְּחִדּוּשׁוֹ, וְכֵן בָּא לְמַעֵט דְּכַר שֶׁאֵין לוֹ זְמַן קָבוּעַ לְגִדּוּלוֹ וּכְדִלְקַמֵּיהּ בַּהַגָּ"ה, (כ) וְכֵן דָּבָר שֶׁאֵינוֹ גִּדּוּלֵי קַרְקַע כְּגוֹן עוֹפוֹת וְדָגִים שֶׁנִּזְדַּמְּנוּ לוֹ אֲפִלּוּ אוֹתָן שֶׁלֹּא טָעַם מִמֵּינָן מֵעוֹלָם, אֲפִלּוּ הָכִי אֵין מְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם שֶׁהֶחֱיָנוּ, דְּזֶה הַמִּין אֵינוֹ חָדָשׁ בְּעֶצֶם, דְּאַף עַל פִּי שֶׁהוּא לֹא אָכַל מֵהֶם, אֲחֵרִים אֲכָלוּהוּ מֵהֶם. עַל כְּמֵהִין וּפִטְרִיּוֹת אֵין לְבָרֵךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ, דְּגַם לָהֶם אֵין זְמַן קָבוּעַ, גַּם מֵאֲוִיר הֵן גִּדֵּלִין וְלֹא מִקַּרְקַע [פְּרִי מִגְדִּים (א"א ס"ק יב)]. א]עַל רֵיחַ הַמִּתְחַדֵּשׁ מִשָּׁנָה לְשָׁנָה כְּמוֹ וֶרֶד וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה שֶׁאֵר דְּבָרִים שֶׁנַּעֲשׂוּ לְהָרִיחַ, יֵשׁ דֵּעוֹת בַּפּוֹסְקִים אִי מְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם זְמַן, וְנֶהֱגוּ שֶׁלֹּא לְבָרֵךְ [שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה בְּסִימָן רט"ז (סק"ב)]. יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁעַל גְּדֵיִים וּטְלָאִים שֶׁרְגִילִים לְהִתְחַדֵּשׁ פַּעֲמַיִם בַּשָּׁנָה שֶׁמְּבָרְכִין עֲלֵיהֶם שֶׁהֶחֱיָנוּ, וְצָרִיךְ עִיּוּן [מַגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק יב)]. וְהָעוֹלָם נָהֲגוּ שֶׁלֹּא לְבָרֵךְ עַל זֶה: (יז) מְבָרְכִין עָלָיו

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ו (יט) שַׁעֲרֵ(י) אֶפְרַיִם (או"ח סי' לה) וּמֹר וּקְצִיעָה: (כ) מַגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק יב), וּפַרְוָשׁוֹ אִיתָא בְּמִרְדְּכַי סוֹף סַכָּה (פ"ד סי' תשנא) וּרְמָזוֹ הַבַּיִת יוֹסֵף (ד"ה ומ"ש רבינו) עַיֵּן שָׁם. וּמַה שֶּׁכָּתַב בִּגְפָנִים פְּרִי וְכוּ', גַּם זֶה קְרוּי פְּרִי בִּלְשׁוֹן הַגְּמָרָא בָּבָא קַמָּא (ס"ב ע"ב) [ס"ג עַמּוּד א'] עַיֵּן שָׁם: (כא) בַּיִת יוֹסֵף (ד"ה ומ"ש רבינו): (כב) הַגְּרָ"א בְּבֵאוּרוֹ עַל טָעִיף ג' עַיֵּן שָׁם: (כג) וּבְחִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אִיגֶר הֵבִיא בְּשֵׁם מַהֲרִי"ל (הל' ראש השנה, ועי' א"ר סי' תקפג סק"ג) שֶׁהָיָה דַּרְכּוֹ לְבָרֵךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ בְּלֵיל רֹאשׁ הַשָּׁנָה עַל עֵרֶ"ד עִפְּ"ל, מְשַׁמַע דְּלֹא סְבִירָא לֵיהּ הַאי סְבָרָא דְּמֵגֵן אַבְרָהָם [וּמַה שֶּׁגִּרְשָׁם בְּרַמְּ"א מַהֲרִי"ל, טָעוּת סוֹפֵר הוּא וְצָרִיךְ לוֹמַר מַהֲרִי"ו וַיִּל כְּמוֹ דְּאִיתָא בְּדִרְכֵי

מַהֲרַדְּבַ"ז (סי' רצז) וְכֵן כָּתַב בִּתְשׁוּבַת שְׁבוּת יַעֲקֹב חֵלֶק ב' סִימָן (ל"ח) [ל"ז], וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן רי"ו סָעִיף קָטָן ב' כָּתַבְתִּי בְּשֵׁם לֶחֶם חֲמוּדוֹת (דברי חמודות פ"ז אות קכ) דְּאֵין מְבָרְכִין זְמַן עַל רֵיחַ. מָצָאתִי כָּתוּב בְּתַשְׁבֵּ"ץ, כָּתוּב בְּקֶלֶף, שֶׁעַל גְּדֵיִים וּטְלָאִים מְבָרְכִין שֶׁהֶחֱיָנוּ, וְצָרִיךְ עִיּוּן. מַגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק יב): (יט) שְׁתֵּי פְּעָמִים בְּשָׁנָה. הַבְּרֵכָּה הַזֹּבַח דָּף קכ"ח (מנחות עה: בתוד"ה היה) וְהַסָּפָר גַּן הַפֶּלֶךְ סִימָן כ"ד וְהַמַּגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק יג) הֲבִיאוּ רְאָיָה שֶׁמְּבָרְכִין שֶׁהֶחֱיָנוּ, מִפֵּה דְּאָמְרִינַן בְּפֶרֶק כֵּיצַד מְבָרְכִין (ברכות לו:) וּבְפֶרֶק אֵלּוּ מְנָחוֹת (מנחות עה:) הָאוֹכֵל מִנְחוֹת מְבָרֵךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ, וְלֹא הָיָה אוֹכֵל אֶלָּא שְׁתֵּי פְּעָמִים בְּשָׁנָה, עַיֵּן שָׁם. וְהַיְד אַהֲרֹן (הגב"י) הַקְשָׁה עֲלֵיהֶם דְּמֵאי שְׁהֵיוּ מְבָרְכִין שֶׁהֶחֱיָנוּ לְאוֹ עַל אֲכִילַת מִנְחָה הָיָה, אֶלָּא עַל הַמְּצָוָה שֶׁהִגִּיעָם וְקִיְּמָם לְאוֹתוֹ זְמַן לַעֲמֹד לְשָׁרֵת בְּבֵית ה', עַיֵּן שָׁם. מִי שֶׁהָיוּ לְפָנָיו שְׁתֵּי מִינֵי פֵּרוֹת שֶׁהָיָה צָרִיךְ לְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם שֶׁהֶחֱיָנוּ בְּרָכָה אַחַת לִשְׁתֵּיהֶם דִּי, וְכֵן כָּתַב הַיַּד אַהֲרֹן (שם), עַיֵּן שָׁם: (יג) יָרָק חָדָשׁ. וְכָל יָרָק בִּכְלָל. וְעַל צְנוֹן וּמִינֵי לִפְתָּן מְבָרֵךְ. פְּרִישָׁה (סק"ה). עַל הַלֶּחֶם חָדָשׁ אֵין מְבָרְכִין דְּאֵין נִכָּר בֵּין חָדָשׁ לְיָשָׁן. שְׁלָ"ה (שם סוס"י ב). וּמִכָּל מָקוֹם מְבָרְכִין עַל הֲרִיפּוֹת שֶׁעוֹשִׂין מִדָּגָן חָדָשׁ, שֶׁנִּכָּרִין הַיֵּטֶב שֶׁהֵם חֲדָשִׁים. מַגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק יד). וְעַיֵּן בְּהָרַמְבַּ"ם פֶּרֶק ז' מֵהִלְכוֹת תְּמִידִין וּמוּסָפִין (ה"ח) שֶׁכָּתַב שֶׁהַמַּקְרִיב מִנְחָה מִן הֶחָדָשׁ שֶׁיְּבָרֵךְ

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הֶרֶב: א] בְּסֵדֶר בִּרְכַת הַנֶּהֱנִין (שם הט"ז) כָּתַב לִבְרֹךְ בִּלְא שֵׁם וּמַלְכוּת. **ב]** בְּסֵדֶר בִּרְכַת הַנֶּהֱנִין (שם הט"ז) פָּסַק כְּמ"א דְּהֲרִיפוֹת מְבֹרָכִין עֲלֵיהֶם שֶׁהַחַיִּינוּ דְּנִיכָּרִין הֵיטֵב שֶׁהֵן חֲדָשִׁים בְּמַרְאִית הָעַיִן וּבְטַעְמָם שֶׁהוּא לְשִׁבְחָם.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah